

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/141/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718202000
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8718202000.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Eduarda Valenčina v právnej veci navrhovateľa: C. Š., R.. XX.XX.XXXX, T. D. Q.. I. XXXX/XX, N., T. Č.. J. X, I., Š., právne zast. AK JUDr. Budzíkova & JUDr. Dachová, s.r.o. so sídlom nám sv. Egídia 41/95, Poprad, proti povinnému z platenia výživného: C. Š., R.. XX.XX.XXXX, T. D. T. XX, N., T. Č.. XX C. W., D., D. X XRS, C. D., v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní povinného z platenia výživného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 14P/88/2018-260 zo dňa 1.6.2021, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. v časti zvýšenia výživného s upresnením, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 13P/12/2012-35 zo dňa 12.6.2012 v časti bežného výživného oprávneného z platenia výživného C. Š., ako aj v časti platobného miesta a vo výroku II. a III.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa návrhom domáhala zvýšenia výživného zo strany otca - povinného z platenia výživného zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 300,- eur mesačne počnúc dňom 1.4.2018. V čase podania návrhu bol oprávnený z platenia výživného maloletým dieťaťom, ktorý v priebehu konania nadobudol plnoletosť.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Zvyšuje výživné zo strany otca určené rozsudkom tunajšieho súdu 13P/12/2012 - 35 z 12.6.2012 zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 200,- eur mesačne od 1.4.2018, ktoré je otec povinný platiť do rúk C. Š.K., K., R.. XX.X.XXXX vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred.

II. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 1.4.2018 do 31.5.2021 činí zo strany otca sumu 3.800,- eur, ktorý povoľuje otcovi zaplatiť do rúk C. Š., K., R.. XX.X.XXXX do 31.12.2021.

III. V prevyšujúcej časti návrh zamieta.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 78 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Súd skutkovo odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že rozsudkom súdu prvej inštancie č.k. 13P/12/2012-35 zo dňa 12.6.2012 bol otec zaviazaný na výživu vtedy mal. C. sumou 100,- eur mesačne a na výživu vtedy mal. A. sumou 100,- eur mesačne, pričom následne rozsudkom tamojšieho súdu č.k. 14P/259/2015-26 zo dňa 8.12.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 8CoP/4/2016-56 z 25.4.2016 bol otec zaviazaný prispievať na výživu vtedy mal. A., nar. 9.7.1999 sumou 150,- eur mesačne. Následne rozsudkom tamojšieho súdu č.k. 14Pc/39/2018-17 zo dňa 18.9.2018 bola vyživovacia povinnosť otca k dnes už plnoletému A. zrušená k 31.7.2018. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 23.10.2018, čím došlo objektívne k nárastu jeho príjmu o 150,- eur. Konštatoval, že z dôvodu zdravého vývoja vtedy mal. C., matka od 1.4.2018 odišla so synom do Š., kde začal navštevovať školu a došlo k podstatnému nárastu výdavkov. Pri určení výživného súd zohľadnil aktuálny príjem otca v priemere 1.162,- eur, príjem matky v priemere 2.477,- eur mesačne a porovnal príjem otca v čase poslednej úpravy výživného v sume 840,- Q., tiež zohľadnil, že mu odpadla vyživovacia povinnosť k plnoletému A.. Konštatoval, že u otca došlo k nárastu príjmových možností s poukazom na to, že posledná úprava výživného bola v roku 2012 a teda od tejto doby významne narástli potreby dnes už plnoletého dieťaťa. Dôvodil, že je síce pravdou, že i u matky došlo k nárastu príjmu, keďže v roku 2012 jej príjem činil 600,- eur, avšak objektívne preukázala vysoké výdavky spojené s tým, že žije vo Š. a tento pobyt bol z hľadiska v postate záchrany života vtedy mal. C. nevyhnutný. Na základe týchto skutočností súd preto zvýšil výživné zo strany otca zo sumy 100,- eur na sumu 200,- eur mesačne a to v súlade so všetkými zákonnými požiadavkami pre stanovenie výživného majúci na zreteli, že výživné má prednosť pred akýmikoľvek inými výdavkami povinného rodiča. Keďže C. nadobudol počas konania plnoletosť, v zmysle zákona výživné musí otec poukazovať už nie do rúk matky, ale do rúk plnoletého dieťaťa. Vzniknutý nedoplatok na výživnom ako súčet rozdielu medzi zvýšeným výživným a doposiaľ určeným výživným, t.j. 100,- eur mesačne x 38 mesiacov, súd vyčíslil vo výške 3.800,- eur a do 31.12.2021 otca zviazal nedoplatok uhradiť. Navyše je nutné poznamenať, že by bolo nespravodlivé, aby dieťa bezúročne úverovalo svojho rodiča, ktorý si svoju základnú povinnosť musí plniť priebežne, keďže výživné má spotrebný charakter. Napriek všetkým zvýšeným výdavkom zo strany matky, ktoré boli a sú nepochybne objektívne, súd zohľadnil, že došlo k nárastu príjmu matky a taktiež aj jej odpadla vyživovacia povinnosť k plnoletému A., a preto neakceptoval matkou požadovanú výšku výživného 300,- eur mesačne a jej návrh zamietol.

5. Výrok o trovách konania právne odôvodnil súd prvej inštancie podľa ust. § 52 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného mimosporného poriadku (ďalej len „CMP“).

III. Obsah odvolania povinného z platenia výživného a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti uvedenému rozsudku, a to proti výrokom I. a II., podal v zákonom stanovenej lehote povinný z platenia výživného. Zdôraznil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nezákonné, nedostatočné, nemajúce oporu v skutkovom stave veci, ani v jeho právnom posúdení. Súd sa nevysporiadal s otázkou existencie právomoci súdu, ktorú musí skúmať v každom štádiu konania. Namietal, že súd prvej inštancie nepostupoval v súlade s uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 24CoP/65/2020, v zmysle ktorého bolo povinnosťou súdu prvej inštancie zisťovať, od kedy sa oprávnený zdržiava v Š., či sa tam zdržiava dočasne alebo dlhodobo, či je vo Š. poistený, pričom tieto tvrdenia mal preukázať. Dôvodil, že oprávnený má obvyklý pobyt vo Š., nie je tam len dočasne, ale jeho úmysel je dlhodobo sa tam zdržiavať. Súd sa s uvedeným vo svojom odôvodnení nezaoberal. Ďalej sa nevysporiadal so skutočnosťou, že oprávnený bude navštevovať tzv. jazykovú prípravku a bude poberať mesačne 400,- F.. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh zamietne.

7. K odvolaniu povinného z platenia výživného sa vyjadril oprávnený z platenia výživného. Konštatoval, že námietka povinného z platenia výživného týkajúca sa nevysporiadania sa s otázkou existencie právomoci konať v danej veci je dôvodná. Oprávnený z platenia výživného ako maloletý vycestoval do Š. so svojou matkou, ktorá tam už nejaký čas pracovala z dôvodu jeho problémového správania, keďže ako maloleté dieťa bol podmienene odsúdený v trestnom konaní. K tomuto problémovému správaniu došlo z dôvodu, že obaja rodičia boli za prácou vycestovaní do zahraničia a osobnú starostlivosť o neho a jeho brata zabezpečovala iba stará matka, maloletý C. túto situáciu nezvládol. Manželstvo jeho rodičov bolo rozvedené a v zmysle rozhodnutia súdu mala osobnú starostlivosť o syna zabezpečovať

iba jeho matka. Keďže mala obavu o syna, chcela zabezpečiť náležitý dohľad nad jeho správaním, bola nútená zobrať syna so sebou do Š., teda v danom prípade nešlo o dobrovoľné rozhodnutie meniť miesto pobytu s úmyslom tam dlhší čas zotrvať, prípadne sa tam usadiť. Matka musela na vzniknutú situáciu reagovať bezodkladne a teda ešte v priebehu školského roka vybavila všetky potrebné náležitosti a syna zobrala so sebou do Š.. Maloletý C. spolu s matkou vycestoval do Š. dňa 26.03.2018, pričom bolo nevyhnutné ho prihlásiť k pobytu v cudzej krajine, keďže pokračoval v štúdiu na škole. V súvislosti s výdavkami, ktoré sú spojené s jeho pobytom v zahraničí, matka argumentovala aj tým, že maloletý C. je riadne poistený, pretože bez takéhoto poistenia by sa nemohol v krajine pohybovať a nemohol by tam ani študovať. Povinný z platenia výživného začal kontaktovať telefonicky svojho syna až v roku 2021 výlučne za účelom pôsobiť na neho, aby nepokračoval v súdnom konaní voči svojmu otcovi. Povinný z platenia výživného sa o syna nezaujíma a od marca 2021 prestal riadne platiť výživné. Oprávnený z platenia výživného ďalej uviedol, že aj keď k zmene miesta bydliska došlo už pred viac ako 2 a pol rokmi, nie je možné konštatovať, že by sa začlenil do nového prostredia. Nemá vytvorené stabilné zázemie, nevytvoril si priateľské väzby v zahraničí, naopak neustále udržiava kontakt so svojimi priateľmi na Slovensku, a vždy, ak mu to finančné možnosti umožnia, vracia sa na Slovensko. Neovláda R. jazyk a teda sa nemôže plnohodnotne začleniť do vyučovacieho procesu vo Š.. Za celé obdobie svojho pobytu si nevytvoril žiadne pevné väzby na ľudí v novej krajine, kde žijú. Spolu s matkou sa opakovane vracajú na Slovensko z dôvodu, že tu majú svoju rodinu a je potrebné sa postarať aj o ďalšieho syna a starú matku, ktorá je už v dôchodkovom veku. Vo Š. sú ubytovaní iba v nájomnom byte, pričom podstatná časť príjmu matky je použitá na ubytovanie a na štúdium syna. Je nepochybné, že matka má podstatne zvýšené výdavky spojené so starostlivosťou o syna. S poukazom na tieto skutočnosti je teda nepochybné, že dočasné presťahovanie oprávneného do Š. bolo životnou nevyhnutnosťou a formou jeho sociálnej záchrany. Matka mu tým poskytla obrovskú pomoc, pričom cíti zodpovednosť za svojho syna, hoci je už plnoletý. Trestnoprávne konanie bolo ukončené právoplatným rozsudkom, malo však dohru aj na jeho psychike, keďže oprávnený navštevoval psychiatrickú K.. O. K.. O týchto skutočnostiach povinný z platenia výživného nič nevie, pretože neprejavuje ozajstný záujem o svojho syna, a kontaktuje ho výlučne len za účelom získania informácií, ktoré by vedel použiť voči vlastnému synovi v súdnom konaní.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 3636 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP), a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie povinného z platenia výživného nie je dôvodné, napadnutý rozsudok je potrebné považovať za vecne správny vo výroku o výživnom vo svojej podstate, avšak s potrebou odstránenia nejasností v jeho formulácií, z dôvodu opomenutia uvedenia pôvodnej súdnej úpravy rozsudkom, ktorej sa zmena pomerov týka.

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým návrhu oprávneného z platenia výživného na zvýšenie výživného vyhovel. Odvolateľ namieta predovšetkým nevysporiadanie sa s právomocou súdu konať v danej veci a správnosť záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k skutočnému stavu veci a následne prijatému právnomu záveru.

10. Prioritne k otázke právomoci odvolací súd uvádza, že súd rozhodol uznesením zo dňa 11.03.2020 č.k. 14P/88/2018-86 tak, že konanie zastavil z dôvodu, že nemá právomoc vo veci konať. Na základe odvolania odvolací súd uznesením č.k. 24CoP/65/2020-136 zo dňa 26.11.2020 zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie za účelom preverenia podstatných skutkových okolností, ktoré odvolací súd konštatoval v bode 25. svojho odôvodnenia. Následne mal súd skutkové zistenia vyhodnotiť vo vzťahu k zásadnej otázke, a síce či má právomoc vo veci konať, a až za predpokladu, že mu takáto právomoc prislúcha, mal aj vo veci rozhodnúť.

11. Oprávnený z platenia výživného a jeho rodičia sú občanmi Slovenskej republiky, ale keďže oprávnený z platenia výživného s matkou v súčasnosti, ako je nepochybné, prebývajú na území Š. a návrh podala matka na súde Slovenskej republiky, je z dôvodu kolízneho prvku potrebné vyriešiť otázku, či slovenské súdy majú právomoc vo veci konať a rozhodnúť.

12. Odvolací súd súhlasí s argumentáciou účastníkov, že súd prvej inštancie sa opäť nevysporiadal s právomocou konať, hoci je zjavné, že v konaní ide o vec s cudzím prvkom, ktorý spočíva v skutočnosti, že oprávnený z platenia výživného momentálne má pobyt vo Š., názor odvolacieho súdu súd nerešpektoval. Preto opätovne nebol správny postup súdu, keď neskúmal, či slovenské justičné orgány majú právomoc vo veci konať a rozhodnúť a teda sa súd prvej inštancie nevysporiadal s určujúcim kritériom pre určenie právomoci, t.j. súdy, ktorého štátu majú v danej veci konať a rozhodnúť, nevysporiadal sa s hľadiskom obvyklého pobytu dieťaťa, ktorý nemožno stotožňovať s evidenčným pobytom dieťaťa. K uvedenému je zároveň potrebné dodať, že v napadnutom rozhodnutí súd neuviedol ani zákonné ustanovenia vzťahujúce sa na právomoc súdu (viď body 13. - 16. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu č.k. 24 CoP/65/2020-136 zo dňa 26.11.2020), ktorú vadu rozhodnutia už musel odvolací súd napraviť s poukazom na ust. § 390 písm. a/ CSP.

13. Odvolací súd preto opätovne zdôrazňuje súdu prvej inštancie, že existencia právomoci súdu je podmienkou konania, ktorú musí súd skúmať v každom štádiu konania. V prípade jej absencie ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, kedy súd musí konanie zastaviť. Postúpenie veci príslušnému orgánu na konanie a rozhodnutie je následkom takéhoto zastavenia konania iba v prípade, keď na konanie a rozhodnutie je príslušný iný orgán Slovenskej republiky. V prípade, že súd dôjde k záveru o nedostatku právomoci s tým, že právomoc má orgán cudzieho štátu, vec tomuto orgánu nepostupuje z dôvodu, že slovenský súd nemá takéto oprávnenie, ktoré by mu vyplývalo z medzinárodných predpisov.

14. Odvolací súd uvádza, že právomoc na konanie o výživnom sa v tomto prípade spravuje Dohovorom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Lugáno, 30.10.2007, Ú.v. EÚ C 319, 23.12.2009, s. 1), (ďalej len „Dohovor Lugano“), ktorého zmluvnou stranou sú všetky členské štáty EÚ a Švajčiarsko, Island, Nórsko aj Dánsko (ako členský štát EÚ). Švajčiarska konfederácia je štát, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, nevzťahuje sa na neho právo Európskej únie, avšak na základe Dohovoru Lugano sa uplatňuje medzi zmluvnými stranami, ktorými sú členské štáty Európskej únie a Švajčiarska konfederácia od 1. januára 2011, rešpektovanie ustanovení, ktoré v špecifických veciach upravujú právomoc, uznávanie alebo výkon rozsudkov.

15. Podľa článku 2 ods. 1, ak nie je v Dohovore Lugano uvedené inak, osoby s bydliskom na území štátu viazaného týmto dohovorom sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto štátu.

16. Podľa článku 2 ods. 2, na osoby, ktoré nie sú štátnymi občanmi štátu viazaného týmto dohovorom, na území ktorého majú bydlisko, sa vzťahujú normy právomoci použiteľné na štátnych občanov tohto štátu.

17. Podľa článku 5 ods. 2 písm. a), osobu s bydliskom na území štátu viazaného týmto dohovorom možno žalovať v druhom štáte viazanom týmto dohovorom vo veciach výživného na súdoch podľa bydliska alebo obvyklého pobytu osoby oprávnenej na výživné.

18. Odvolací súd konštatuje, že táto právomoc je alternatívou k všeobecnej právomoci. Kritériom je existencia bydliska alebo obvyklého pobytu osoby oprávnenej na výživné. Citovaný dohovor neobsahuje legálnu definíciu bydliska alebo obvyklého pobytu. Vychádzajúc však z judikatúry medzinárodných inštitúcií, najmä Európskeho súdneho dvora, sa obvyklý pobyt chápe ako miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Obvyklý pobyt dieťaťa je určovaný na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa musia byť zohľadnené ďalšie faktory, z ktorých možno vyvodit', že táto prítomnosť nemá dočasný alebo príležitostný charakter a že pobyt dieťaťa odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Do úvahy treba vziať najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, rodinné, sociálne väzby dieťaťa, úmysel rodičov usadiť sa s dieťaťom v inom štáte prejavenej určitými hmatateľnými krokmi (akým je napr. kúpa, nájom nehnuteľnosti). Obvyklý pobyt dieťaťa nie je nemenný a môžu nastať skutočnosti, s ktorými je spojený

právny následok zmeny obvyklého pobytu dieťaťa. Je to miesto, kde osoba má centrum, ťažisko svojho života, svojich záujmov s ohľadom na svoj rodinný, pracovný či sociálny život. Úmysel osoby niekde žiť nie je jediným, ani dostatočným či rozhodujúcim prvkom pre posúdenie obvyklého pobytu. Dočasný aj dlhší pobyt v cudzine nemusí nevyhnutne znamenať stratu obvyklého pobytu v pôvodnom mieste.

19. Za účelom vyhodnotenia obvyklého pobytu dieťaťa si musí súd zaobstarať dostatok skutkových podkladov. Z obsahu spisu vyplýva, že matka oprávneného z platenia výživného vycestovala do zahraničia za prácou a lepším zárobkom z dôvodu rozpadu manželstva v roku 2012. V tom čase obe maloleté deti boli zverené do jej výlučnej starostlivosti. Keďže matka sa stala samoživiteľkou a výška priznaného výživného nepostačovala na úhradu výdavkov rodiny, matka bola nútená hľadať si prácu, v ktorej by bola lepšie finančne ohodnotená. O obe maloleté deti sa starala stará matka, pričom odlúčenie s matkou nevládol v tom čase maloletý C., u ktorého sa začalo prejavovať problémové správanie. Keďže stará matka vzniknutú situáciu nedokázala zvládnuť, a povinný z platenia výživného - otec sa odmietol vrátiť na Slovensko, aby sa o syna postaral alebo inak pomohol, matka vycestovala do zahraničia aj so synom. K uvedenému odvolací súd dodáva, že zo samotnej skutočnosti, že oprávnený z platenia výživného v súčasnosti žije s matkou vo Š. a navštevuje tam aj školu, nemožno vyvodiť záver, že jeho obvyklý pobyt je vo Š.. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že jeho odchod do Š. bol nevyhnutný najmä z dôvodu jeho problémového správania, za účelom jeho ochrany a kontroly. V tom čase maloletý C. získal povolenie k prechodnému pobytu vo Š.. Doposiaľ má evidovaný trvalý pobyt na Slovensku, na adrese N., B. Q. I., teda na adrese trvalého bydliska svojej matky. Trvalý pobyt je spojený s vlastníctvom bytu u matky na tejto adrese. Na Slovensko sa vracajú každé tri mesiace, návraty domov sú limitované finančnými možnosťami a časom voľna v súvislosti s návštevou školy. Všetky rodinné a priateľské väzby zostali navrhovateľovi na Slovensku. Napokon z vyjadrení matky a oprávneného z platenia výživného nevyplýva ich vôľa vytvoriť vo Š. stále a obvyklé centrum jeho záujmov s úmyslom dať mu stabilnú povahu. Oprávnený z platenia výživného má naďalej svoje väzby na Slovensku, kde zostal žiť aj jeho starší brat A. v matkinom byte so starou matkou, ktorá sa ešte o neho stará. Oprávnený z platenia výživného tvrdí, že jeho pobyt vo Š. je dočasný, chce sa vrátiť na Slovensko, kde chce žiť, na Slovensku má svoju rodinu, brata, starých rodičov, priateľov a ľudí, ktorých má rád, a ktorých zhruba štyrikrát do roka navštevuje. Jeho väzby so slovenskou rodinou a priateľmi sú silné a pretrvávajú a budú pretrvávať aj naďalej. Vo Š. sa necíti doma a po ukončení strednej školy s dobrým vzdelaním plánuje zamestnať sa na Slovensku. Jeho správanie sa v zahraničí upravilo pod dozorom matky. Z tvrdenia matky a oprávneného z platenia výživného je zrejmé, že jeho rodinné, sociálne väzby sú pevne spojené so Slovenskom, kde má aj bydlisko, čo má rozhodujúci vplyv na právomoc slovenského súdu vo veci konať a rozhodovať.

20. Okrem návštevy Š. školy a dĺžky pobytu oprávneného z platenia výživného vo Š.Č. je nevyhnutné skúmať naplnenie ďalších atribútov umožňujúcich zistenie skutočného obvyklého pobytu oprávneného z platenia výživného v čase začatia konania (pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území iného štátu, nepresťahovanie sa celej rodiny (teda aj brata) do Š., štátnu príslušnosť, riadne plnenie školskej dochádzky, nielen dochádzku do školy, ale aj jeho správanie v škole, jeho začlenenie do školského kolektívu, zvládanie školského učiva na požadovanej úrovni, jazykové znalosti a rodinné a sociálne väzby, frekvenciu a dĺžku jeho pobytov na Slovensku). Odvolací súd dodáva, že dočasné opatrenie matky, ktorá vycestovala v čase podania návrhu s mal. C. na územie Š. J., nezakladá podľa názoru odvolacieho súdu zmenu jeho obvyklého pobytu, s poukazom na okolnosti prejednávaneho prípadu majúca na zreteli najlepší záujem mal. dieťaťa. Z prejednávanej veci nevyplývajú okolnosti, z ktorých možno s istotou usudzovať, že oprávnený z platenia výživného sa vo Š.X. zdržuje s úmyslom tu trvalo bývať.

21. V kontexte uplatnených odvolacích námietok povinného z platenia výživného následne skúmal odvolací súd úplnosť a správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie vo vzťahu k výrokom I., II., III. (o zvýšení výživného, dlžnom výživnom, zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti). Po učenom prieskume vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie správne porovnal pomery v čase poslednej úpravy výživného, ktorá bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Poprad č.k. 13P/12/2012-35 zo dňa 12.06.2012, a vyhodnotil existenciu dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného v zmysle ust. § 62 od. 1-5 Zákona o rodine. Zhrnúc tieto zistenia tak možno urobiť záver, že v čase pôvodného rozhodovania bol oprávnený z platenia výživného žiakom X. W. U. Š.. Otec - povinný z platenia výživného bol zamestnaný v O. s priemerným mesačným zárobkom 850,- Q., zaviazaný prispievať na výživu oprávneného z platenia výživného sumou 100,- eur mesačne, a jeho

brata A. sumou 100,- eur mesačne. Matka oprávneného z platenia výživného dosahovala mesačný príjem cca 500-600,- eur.

22. Zo skutočného stavu veci ďalej vyplýva, že v čase začatia konania o zvýšenie výživného bol oprávnený z platenia výživného maloletým dieťaťom, študoval na I.J. I. V. Š. C. N., navštevoval X. W.. Od 23.03.2018 mal schválené individuálne štúdium z dôvodu dlhodobého odchodu a štúdia v zahraničí - vo Š.. V súčasnosti je oprávnený z platenia výživného so svojou matkou vo Š. od 26.03.2018, oficiálne prihlásený a navštevuje školu a intenzívny R. kurz. Spolu s matkou žijú v podnájme, za ktorý matka platí mesačne 800,- F.. Okrem toho matka platí byt na Slovensku, kde žije starší syn A., ktorý v čase začatia konania končil štúdium na I. Š., a ktorého matka rovnako živila. Platby matky za predmetný byt predstavujú 230,- eur mesačne. Okrem toho matka mesačne spláca hypotéku vo výške 230,- eur mesačne, životné poistenie za účelom zabezpečenia hypotéky 50,- eur mesačne. Priemerný čistý mesačný príjem podľa potvrdenia zamestnávateľa matky N. A. O. predstavuje 2.715,55 F. (2.477,19 eura). Od augusta 2018 je vedená na úrade práce, keďže nemá dostačujúci príjem. Oprávnený z platenia výživného navštevoval intenzívny kurz pre začiatočníkov R. jazyka - úroveň A1 v období od 09.04.2018 do 14.05.2018, za ktorý matka uhradila 408,- F.. V školskom roku 2018/2019 absolvoval ročník v stredisku odborného vzdelávania - odbornú prípravu. V súvislosti so štúdiom navrhovateľa matka uhradila poplatok za školu vo výške 1.000,- F. ročne a rovnako ročné školné vo výške 1.000,- F.. Od 12.02.2020 matka mesačne uhrádza zdravotné poistenie navrhovateľa vo výške 265,50 F., od októbra 2020 vo výške 274,45 F.. Koncesionárske poplatky za rádio a televíziu predstavujú 285,- F.. V súvislosti so starostlivosťou o navrhovateľa matka vyčísliła školné vo výške 90,67 eura mesačne, mesačník do školy 95,21 eura mesačne, zdravotné poistenie 97,02 eura mesačne, strava v škole 217,62 eura mesačne, nájomné na navrhovateľa predstavuje 340,- eur mesačne, elektrina na navrhovateľa predstavuje 45,- eur, koncesionárske poplatky na navrhovateľa predstavujú 28,- eur mesačne, cestovné 40,- eur mesačne v období rokov 2018-2019. V roku 2020 vyčísliła matka školné 49,87 eura mesačne, zdravotné poistenie 240,29 eura mesačne, telefón 40,8 eura mesačne, strava doma 272,02 eur mesačne, nájomné na navrhovateľa 340,- eur mesačne, elektrina na navrhovateľa 45,- eur mesačne, koncesionárske poplatky 28,- eur mesačne, cestovné 40,- eur mesačne. Celkové náklady na navrhovateľa vyčísliła na sumu 1.055,98 eura v roku 2020, v rokoch 2018-2019 v sume 913,52 eura.

23. Zo skutočného stavu veci tiež vyplýva, že Okresný súd Poprad rozsudkom č.k. 14Pc/39/2018-17 zo dňa 18.09.2018 zrušil vyživovaciu povinnosť povinného z platenia výživného k A. Š., R.. XX.XX.XXXX, ktorá bola určená rozsudkom Okresného súdu Poprad sp.zn. 13P/12/2012 z 12.06.2012 dňom 31.07.2018.

24. Právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd dopĺňa.

25. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

26. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

27. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenia § 230 CSP i § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Civilný sporový poriadok v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). Civilný mimosporový poriadok však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“). Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

28. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnúť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

29. Odvolací súd poukazuje na oprávnené potreby oprávneného dieťaťa a konštatuje, že v predmetnom konaní vykonaným dokazovaním je preukázané, že jeho výdaje sú primerané jeho veku, nie sú nadštandardné s poukazom na jeho štúdium v zahraničí v súvislosti s nevyhnutnosťou zachovania jeho zdravého vývoja. Jeho otec sa okrem platenia výživného nepodieľal žiadnym iným spôsobom na jeho výchove od poslednej úpravy výživného. Rovnako neparticipoval v období jeho problémového správania. Oprávnený z platenia výživného síce dovŕšil plnoletosť, avšak študuje na I. škole mimo miesta svojho bydliska v zahraničí a pripravuje sa na svoje budúce povolanie. V čase pôvodného rozhodovania navštevoval X. W. U. Š., a teda od poslednej úpravy ubehlo viac ako 10 rokov. Nepochybne teda došlo k nárastu jeho výdavkov na cestovné, ubytovanie, stravu a s tým spojené výdavky so štúdiom, na ktorých sa osoba povinná z platenia výživného nepodieľala. Skutkové závery ohľadne príjmov osoby povinnej z platenia výživného a z toho vyplývajúcich možností a schopností platiť výživné na navrhovateľa obstoja, čo znamená, že správne súd prvej inštancie stanovil výšku výživného zo strany osoby povinnej z platenia výživného. Vyhodnotil všetky zákonné kritériá rozhodné pre stanovenie správneho rozsahu výživného z jeho strany.

30. Odvolací súd poukazuje aj na to, že pri určení rozsahu súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Na základe súdneho rozhodnutia bol oprávnený z platenia výživného v čase do dovŕšenia plnoletosti zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá mu zabezpečovala osobnú starostlivosť, ktorá aj takýmto spôsobom plnila svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. Matka sa aj v súčasnosti podieľa na financovaní jeho zvýšených nákladov spojených so starostlivosťou v plnej miere a svoju vyživovaciu povinnosť si plní dobrovoľne. Pokiaľ otec prispeje na výživu plnoletého syna (t.j. na pravidelné mesačné výdavky) sumou 150,- eur, k čomu sa pripočíta suma prídavkov poberaných zo Š. vo výške 400 F. a zvyšnú časť vykryje matka, vytvorí sa tak dostatok finančných prostriedkov na pokrytie pravidelných odôvodnených mesačných výdavkov na starostlivosť o oprávneného.

31. Povinný z platenia výživného je zamestnaný v O. od 06.03.2011 ako kuchár v H. K. C. D. s príjmom v priemere 1.162,- eur. Táto skutočnosť nasvedčuje tomu, že jeho životná úroveň je porovnateľná so životnou úrovňou matky, nakoľko okrem bežného výživného sa na starostlivosť o oprávneného nepodieľa žiadnou formou, disponuje dostatočnými prostriedkami na uspokojovanie odôvodnených zvýšených mesačných výdavkov oprávneného.

32. Odvolací súd taktiež zdôrazňuje, že aj keby oprávnený z platenia výživného mal príjem z brigádnickej činnosti, bolo by absurdné do príjmov dieťaťa zahrnúť finančné prostriedky získané jeho vlastným pričinením tak, že otec by bol súdom prakticky zbavený povinnosti platiť výživné s odôvodnením, že potreby dieťaťa sú v plnom rozsahu uspokojené (nález ÚS ČR sp.zn. II.ÚS 3113/10 z 21.4.2011).

33. Námietky osoby povinnej z platenia výživného smerujú aj k nesprávne stanovenému rozsahu výživného poukazujúc, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť takto stanovené výživné. Odvolací súd konštatuje, že každý rodič je povinný plne rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerňovať tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené. Výživné tak ako ho určil súd prvej inštancie zohľadňuje iba časť nevyhnutných potrieb oprávneného z platenia výživného, ktorého odôvodnené výdavky ako mladého dospelého muža pripravujúceho sa na budúce povolenie sú rozhodne vyššie ako výdavky povinného, ktorého potreby sú už stabilizované, preto je nepochybné, že matka oprávneného z platenia výživného dopĺňa zdroj jeho výživy na hranicu nevyhnutnú pre jej všestranný rozvoj.

34. Námietky osoby povinnej z platenia výživného teda neobstoja, z jeho strany neboli predložené dôkazy, ktoré by preukazovali, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať zvýšeným výživným na navrhovateľa, o to viac, že Okresný súd Poprad rozsudkom č.k. 14Pc/39/2018-17 zo dňa 18.09.2018 zrušil jeho vyživovaciu povinnosť k ďalšiemu synovi A. vo výške 150 eur, dňom 31.07.2018,

a teda tieto námietky sú právne nepodstatné pre rozhodnutie o zmene výživného. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie v schopnostiach a možnostiach osoby povinnej z platenia výživného a dodáva, že je neakceptovateľné, aby otec nevyvíjal žiadnu snahu o zabezpečenie z adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť k synovi.

35. V každom rozhodovaní o zmene pomeru je však povinný súd pri rozhodovaní o výške výživného prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov. Treba odlišovať objektívnu okolnosť vývoja životných nákladov zasahujúcu tak do oprávneného, ako aj povinného, ktorá je vyjadrená príslušnými štatistickými ukazovateľmi, nárast cien, nárast životných nákladov od subjektívneho zvýšenia životných nákladov z určitých dôvodov, ktoré samé o sebe môže byť relevantnou zmenou pomerov. Valorizačná klauzula je viazaná na potrebu súdneho konania, inak sa vo výške výživného neprejaví.

36. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd má za to, že na strane osoby oprávnenej z platenia výživného nastal objektívny nárast životných nákladov, na ktorý je potrebné pri zmene pomerov prihliadať v zmysle ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Tzv. valorizačná klauzula obsiahnutá v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine ukladá súdu, aby v prípade, ak rozhoduje o zmene pomerov, zohľadnil aj zmenu výšky (vývoj) životných nákladov. Výška životných nákladov je zrejme napr. z cien spotrebného koša, z miery inflácie, resp. iných ekonomických ukazovateľov. Táto povinnosť súdu je obligatórna. Z ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama o sebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného. Výživné 100 eur spred 10-tich rokov pokrylo potreby oprávneného do výšky základnej miery nevyhnutných potrieb spolu s podielom matky na výživnom. Je teda nevyhnutné prijať záver, že počas doby 10 rokov nastal objektívny nárast životných nákladov. Tento možno zdôvodniť mierou inflácie, nárastom životného zákonného minima či minimálnej mzdy.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolacie námietky povinného, že stanovené výživné nezodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam, neobstoja. Stanovené výživné s prihliadnutím na výrazný podiel matky oprávneného na jeho výžive, s poukazom na zánik jeho vyživovacej povinnosti k synovi A., zdravotný stav, jeho postoj k zabezpečeniu si lepšieho príjmu v zahraničí, kde žije a pracuje a teda má z hľadiska životnej úrovne dobré pracovné príležitosti na svoje uplatnenie, ako aj skutočnosť, že v záujme zachovania zdravotného vývoja vtedy mal. C. bolo nevyhnutné, aby jeho starostlivosť zabezpečovala osobne matka, ktorá pracuje v zahraničí po rozpade manželstva, zostala argumentácia povinného o jeho nedostatočných možnostiach a schopnostiach len v rovine skutkových tvrdení bez toho, aby ich v konaní preukázal, taktiež na nepreukázané výdavky, ako aj na to, že nad rámec bežného výživného synovi v rozhodnom období ničím neprispel, pri komparácii oprávnených výdajov oprávneného považuje odvolací súd za primerané a rozsah takto stanoveného výživného je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci. Zvýšené výživné 150 eur zodpovedá aj ustálenej súdnej praxi, v zmysle ktorej rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, je povinný prispievať na výživu svojich detí sumou vo výške 20 % až 30 % z jeho netto príjmu, zohľadňujúc odôvodnené potreby toho-ktorého dieťaťa s tým, že výživou dieťaťa, na ktorú obidvaja rodičia prispievajú, sa rozumie zaobstarávanie, respektíve uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa.

38. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie porovnal pomery účastníkov v čase predchádzajúcej úpravy výživného so súčasnými pomermi a v plnom rozsahu sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že je v možnostiach a schopnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu určenom prvoinštančným rozsudkom. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol o zvýšení výživného, určení dlžného výživného a spôsobe jeho zaplatenia, odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením s upresnením, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 13P/12/2012-35 zo dňa 12.6.2012 v časti bežného výživného oprávneného z platenia výživného C.Í. Š., ako aj v časti platobného miesta. Súd prvej inštancie opomenul vo výroku uviesť pôvodnú súdnu úpravu rozsudkom, ktorej sa zmena pomerov týka, preto odvolací súd odstránil nejasnosti v jeho formulácii.

39. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov konania v zmysle § 55 CMP.

40. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).